Uchwała nr 251
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 17 listopada 2026 roku
w sprawie projektu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (UD427)

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 oraz z 2026 r. poz. 1040) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052), uchwala się, co następuje:

§ 1.

Rada Działalności Pożytku Publicznego przedstawia stanowisko w sprawie projektu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (UD427) z dnia 6 października 2026 r., doceniając wprowadzone rozwiązania i wskazując zagadnienia wymagające dalszych zmian oraz konsultacji.

§ 2.

Rada docenia podjęcie kompleksowej reformy systemu oraz przeprowadzenie prekonsultacji z udziałem jego interesariuszy. Z uznaniem odnotowuje w szczególności:

1. **Utrzymanie weryfikacji uprawnienia do kwalifikowanej pomocy prawnej** przez określenie kryteriów dochodowych, katalogu grup uprawnionych oraz składanie oświadczeń (art. 8 i 16), co odpowiada kierunkowi postulowanemu w uchwale RDPP nr 69/2025.
2. **Umocowanie w ustawie obowiązku organizacji lub zwrotu kosztów zapewnienia dostępności** pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami i zapowiedź określenia minimalnych standardów dostępności (art. 13), postulowane w uchwale RDPP nr 107/2025.

3. **Utrzymanie udziału organizacji pozarządowych w prowadzeniu punktów** oraz zaproponowanie dwuletniego okresu powierzania im zadań (art. 37, 39 i 41), sprzyjającego stabilności realizacji usług.

§ 3.

Rada przypomina stanowiska wyrażone w uchwałach nr 69/2025 z 27 maja 2025 r. i nr 107/2025 z 16 września 2025 r. Choć dotyczyły wcześniejszych projektów regulacji, wskazane w nich problemy systemowe - niedostateczne finansowanie, przenoszenie kosztów na realizatorów, potrzeba jednolitych zasad świadczeń zdalnych oraz zagwarantowania rzeczywistej dostępności pomocy - pozostają istotne także na gruncie UD427.

Rada odnotowuje odpowiedź Ministerstwa Sprawiedliwości z 24 października 2025 r. na uchwałę nr 107/2025 i potrzebę ustawowego rozwiązania kwestii, które nie mogły zostać uregulowane rozporządzeniem.

§ 4.

Rada postuluje dalsze dopracowanie projektu w następujących kwestiach:

1. **Adekwatne i przewidywalne finansowanie.** Konieczne jest zapewnienie realnej waloryzacji środków oraz odrębne oszacowanie kosztów nowych obowiązków organizacyjnych, technicznych, dokumentacyjnych i kontroli jakości. Zastrzeżenia budzi zwłaszcza art. 32 ust. 3, dopuszczający wydłużenie dyżuru bez zwiększenia wynagrodzenia. Podział dotacji wskazany w art. 76 nie przesądza, że wszystkie nowe zadania realizatorów zostaną pokryte.
2. **Jednolite i bezpieczne procedury zdalne.** Należy doprecyzować standardy techniczne, ochronę danych i tajemnicy zawodowej, weryfikację tożsamości oraz tryb postępowania w razie problemów technicznych, także innych niż awaria centralnego systemu. Rada wnosi również o ponowne rozważenie ograniczenia co do zasady zdalnej kwalifikowanej pomocy prawnej (art. 12) przy jednoczesnym utrzymaniu jej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.
3. **Praktyczne wykonanie obowiązku zapewnienia dostępności.** Do art. 13 należy przygotować przejrzyste zasady zwrotu pełnych, uzasadnionych kosztów

świadczeń poza punktem, w tym dojazdu, tłumaczenia i wsparcia komunikacyjnego, a projekt przepisów wykonawczych poddać konsultacjom z organizacjami prowadzącymi punkty i reprezentującymi osoby ze szczególnymi potrzebami.

§ 5.

Rada zwraca ponadto uwagę na potrzebę przedstawienia pogłębionej oceny skutków rezygnacji z odrębnego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego - w szczególności dla osób wymagających kompleksowego wsparcia wykraczającego poza informację lub poradę prawną - oraz wyjaśnienia, jak potrzeby tych osób będą zaspokajane w nowym systemie.

§ 6.

Rada apeluje o kontynuowanie partnerskiego dialogu z organizacjami pozarządowymi, samorządami i przedstawicielami osób korzystających z pomocy, w tym o przedstawienie zestawienia sposobu rozpatrzenia uwag zgłoszonych do UD427.

§ 7.

Uchwałę przekazuje się Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 8.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz

Maciej Dawid Kunysz

Elektronicznie podpisany przez Maciej Dawid Kunysz
DN: givenName=Maciej Dawid, c=PL, serialNumber=PNOPL-79070117130, sn=Kunysz, cn=Maciej Dawid Kunysz
Data: 2026.11.19 11:17:13 +01'00'

Dokument podpisany przez Michał Braun
Data: 2026.11.17 18:11:58 CET